

KVVY

KVVY:n jätevesineuvontatyö Hämeessä 2013-2015

Yhteenveto

Satu Heino 2016

Tekijä	Satu Heino, KVVY ry
Otsikko	KVVY:n jätevesineuvontatyö Hämeessä 2013-15, yhteenveto
Hankeaika	2013-2015
Hankealue	Kanta-Häme, Hämeenkoski, Kärkölä ja Padasjoki
Rahoitus	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

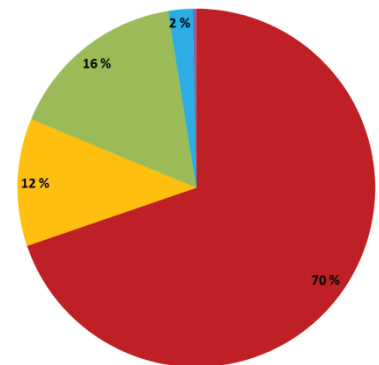
Tiivistelmä

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) on tehnyt puolueetonta jätevesineuvontaa Hämeen ELY-keskuksen rahoituksella Hämeessä vuosina 2013-15. Neuvontatyö aloitettiin vuonna 2013 Hämeenlinnan seudulta (Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala) ja sitä jatkettiin vuonna 2014 Forssan seudulla ja Lopella (Forssa, Humpila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä ja Loppi). Vuonna 2015 neuvottiin Hausjärvellä, Hämeenkoskella, Kärkölässä, Padasjoella ja Riihimäellä.

Neuvontahankkeet ovat pääasiassa keskittyneet rahoituspäätösten mukaisesti kiinteistökohtaisen neuvontatyön tekemiseen. Yleisneuvontaa ja tiedotusta on tehty tarpeen mukaan. Neuvontatyön rahoituspäätösten mukainen neuvontakäyntitavoite oli yhteensä 2600 käyntiä. Käyntiä tarjottiin 5081 kiinteistölle, joista 3163 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan.

Kiinteistökohtainen neuvontatyö suunnattiin vakituisesti asutuille kiinteistöille, joita olikin käydyistä kiinteistöistä 94 prosenttia (2964 kpl). Koska muiden kuin vakituisessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen määrät olivat suhteellisen pieniä, tässä raportissa tarkastellaan pääasiassa vakituisesti asuttuja kiinteistöjä.

Vakituisilla asunnoilla vessavedet käsiteltiin yleisimmin pelkästään saostussäiliöissä tai imeyttämällä maahan. Erillisviemäroityjä järjestelmiä oli 14 prosenttia. Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 70 prosenttia vakituisten asuntojen jätevesijärjestelmistä vaatii saneerausta. 12 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 16 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 2 prosenttia arvioituista järjestelmistä. Pohjavesialueiden jätevesijärjestelmistä 68 prosenttia ja ranta-alueiden jätevesijärjestelmistä 61 prosenttia arvioitiin neuvontakäynnillä kokonaan uusimista vaativiksi. Erityisalueiden järjestelmät olivat siis hieman paremmassa kunnossa, mutta uusimistarvetta on sielläkin paljon.

Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista (64 %). Laitepuhdistamoja suositeltiin 8 prosentille kiinteistöistä ja umpisäiliötä 13 prosentille kiinteistöistä. Pesuvesisuodatinta suositeltiin 8 prosentissa tapauksista ja vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi suositeltiin 7 prosentille kiinteistöistä. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Hankkeissa kerätyn aineiston pohjalta vaikuttaa, että viimevuosina tehty saneeraus ei automaattisesti takaa järjestelmän hyvää toimivuutta. Joukosta löytyy esimerkkejä sekä erittäin hyvin hoidetuista järjestelmistä että täysin pieleen menneistä saneerauksista. Jatkossa tulee kiinnittää huomiota suunnittelun ja rakentamisen laatuun sekä motivoida asukkaita järjestelmien hoito- ja huoltotoimien tekemiseen.

Yksittäisiltä kunnan alueilta saatujen neuvontatietojen yleistäminen koko kunnan viemäriverkoston ulkopuolisen alueen tilannetta kuvaavaksi vaatii perehtymistä mukaan valikoituneiden alueiden erityisvaatimuksiin. Jo yksi iso erityisalue, esimerkiksi pohjavesi- tai rantayleiskaava-alue, riittää kunnan mittakaavassa vääristämään koko tilaston. Sen sijaan laajempia alueita, esimerkiksi koko maakuntaa, tarkasteltaessa kuntien välinen vaihtelu ja erityisalueiden merkitys tasaantuu ja tiedot antanevat moniin tarkoituksiin riittävän tarkan yleiskuvan jätevesijärjestelmien tilasta.

Yksityiskohtaisempi kuvaus alueen haja-asutuskiinteistöjen vesihuollon tilasta, hankkeiden toimista ja hankkeiden tuottamat materiaalit löytyvät KVVY:n nettisivuilta kvvy.fi/jatevesi.

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	TIEDOTUS- JA YLEISNEUVONTATOIMET	1
3.	KIIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA.....	2
3.1	Toimintamalli	2
3.2	Yhteenvedo vuosien 2013-2015 neuvontatyöstä.....	3
3.3	Yhteenvedo kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä.....	4
4.	YLEISEMMÄT TARKASTELUT	7
4.1	2000-luvulla rakennettujen järjestelmien toimivuus.....	7
4.2	Erytysalueiden jätevesijärjestelmät.....	9
4.3	Alueellisten tietojen yleistettävyys.....	11

LIITTEET:

- Liite 1. Kartta neuvontakäyntien jakautumisesta kunnittain
- Liite 2. Kiinteistölle lähetettävä tiedotekirje
- Liite 3. Kiinteistöllä täytettävä tietojenkeruulomake
- Liite 4. Kiinteistölle jätettävä arvio neuvontakäynnistä
- Liite 5. Kiinteistölle jätettävän arvion arviointikriteerit

1. JOHDANTO

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) on tehnyt puolueetonta jätevesineuvontaa Hämeen ELY-keskuksen rahoituksella Hämeessä vuosina 2013-15. Vuoden 2015 loppuun mennessä yhdistys on tehnyt kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa kaikkiaan yli 7500 kiinteistöllä, joista noin 3100 käyntiä Hämeessä ja loput Pirkanmaan kunnissa.

Hämeessä neuvontatyötä on tehty seutukunnittain. Neuvontatyö aloitettiin vuonna 2013 Hämeenlinnan seudulta (Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala) ja sitä jatkettiin vuonna 2014 Forssan seudulla ja Lopella (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä ja Loppi). Vuonna 2015 neuvottiin Hausjärvellä, Hämeenkoskella, Kärkölässä, Padasjoella ja Riihimäellä. Neuvontatyö keskittyi pääasiassa kiinteistökohtaisen neuvontatyön tekemiseen kuntien valitsemilla alueilla. Yleisneuvontaa tehtiin kuntien toimien mukaisesti.

Neuvontatyöstä on julkaistu vuosittain sekä väli- että loppuraportti. Raporteissa on käyty hyvinkin yksityiskohtaisesti läpi neuvottujen kiinteistöjen vesihuollon tila, neuvojen arvio järjestelmän saneeraustarpeista ja neuvojen saneeraussuosituksen. Raportteihin ja muuhun hankkeiden tuottamaan materiaaliin voi tutustua yhdistyksen nettisivuilla osoitteessa kvvy.fi/jatevesijulkaisut.

Tähän raporttiin on koottu lyhyt yhteenveto koko neuvonta-alueen jätevesijärjestelmien tilasta ja lisäksi tehty yleisempiä tarkasteluita, joihin suurempi aineisto antoi mahdollisuuden. Tarkastelut perustuvat neuvojen neuvontakäynneillä kirjaamiin tietoihin. Aineistolle ei ole tehty paikkatietoon perustuvia tarkasteluita, koska järjestelmien sijaintitietoa ei ole neuvontakäynneillä kirjattu. Hämeen ELY-keskus on kuitenkin vienyt kiinteistöjen sijainnit kartalle osoitetietojen perusteella. Kartta neuvontakäyntien sijoittumisesta kuntiin löytyy liitteestä 1.

2. TIEDOTUS- JA YLEISNEUVONTATOIMET

Neuvontahankkeet ovat pääasiassa keskittyneet rahoituspäätösten mukaisesti kiinteistökohtaisen neuvontatyön tekemiseen. Yleisneuvontaa ja tiedotusta on tehty tarpeen mukaan. Hankkeen tiedotustoimet ovat kohdistuneet sekä alueiden asukkaisiin että mediaan. Tiedotustoimet ovat olleet mm. tiedotteita, juttuvinkkejä, lehtijuttuja, esitteitä ja suoria kirjeitä asukkaille ja esimerkiksi paikallisille yhdistyksille. Hankkeet ovatkin saaneet hyvin näkyvyyttä alueen tiedotusvälineissä ja jakaneet jätevesitietoa asukkaille ja mökkiläisille.

Kiinteistökohtaisen neuvontatyön lisäksi hankkeet ovat neuvoneet asukkaita sekä hankkeen järjestämissä yleisötilaisuuksissa että erilaisissa muiden järjestämissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Lisäksi asukkaita on neuvottu puhelimitse ja sähköpostilla. Hanke on koonnut neuvontatietoa ja hankkeiden tuottamia aineistoja nettisivuille kvvy.fi/hajajatevedet. Nettisivuilta löytyy myös tarkemmat hankkekohtaiset raportit neuvontatyöstä.

3. KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA

3.1 Toimintamalli

Kiinteistökohtainen neuvontatyö toteutettiin ns. nuohooja mallilla (Kuva 3.1). Neuvontahanke aloitettiin neuvottelemalla kuntien kanssa kiinteistökohtaisen neuvonnan tarpeista kunnan alueella. Kunnilta pyydettiin osoitetiedot niille viemäriverkoston ulkopuolisille kiinteistöille, joille kunta halusi neuvontakäyntejä kohdistaa. Neuvonta kohdistettiin ensisijaisesti vakituisesti asutuille kiinteistöille.

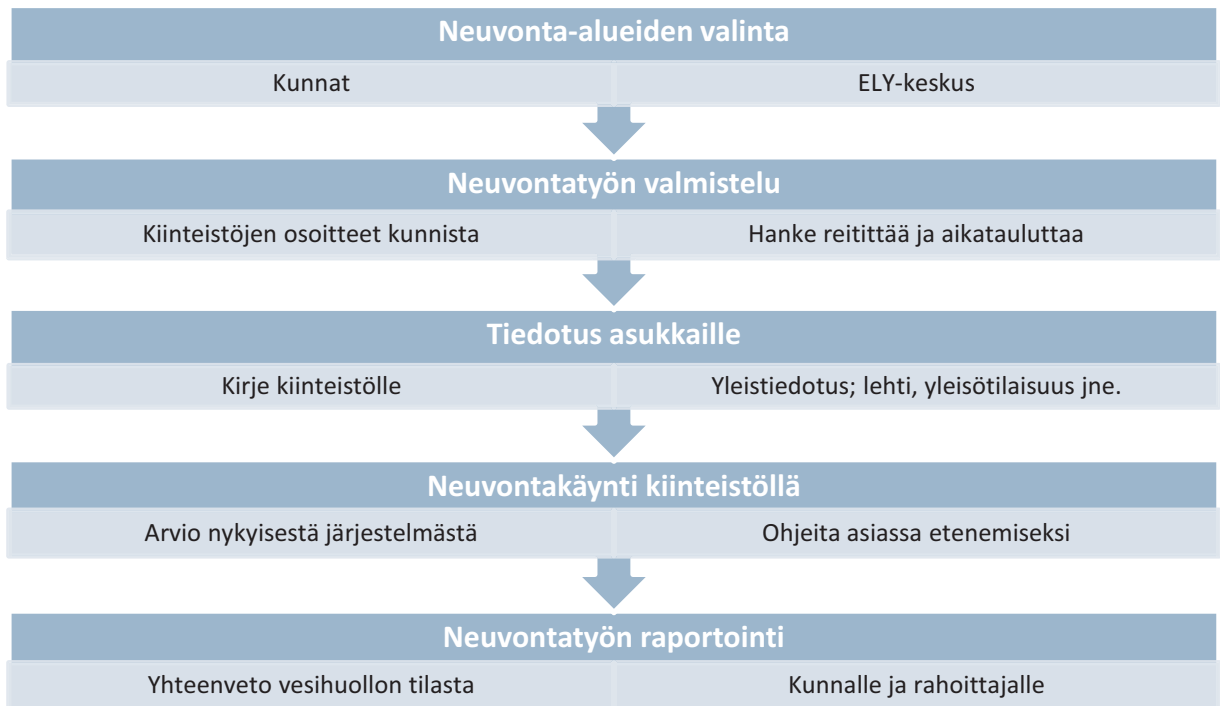
Ennen neuvontatyön aloittamista ko. alueen jätevesineuvoja piti palaverin kunnan kanssa. Palaverissa käytiin läpi neuvontatyön kulku ja käytettävät dokumentit, neuvontatyön aikataulutus sekä hankealueen raja- ja erityispiirteet. Lisäksi sovittiin neuvontatyön tiedotuskäytännöistä. Kuntaedustajien kanssa käytiin läpi myös kunnan lupakäytännöt ja jätevesijärjestelmiin liittyviä tulkintakysymyksiä.

Varsinainen neuvontakäyntien valmistelu alkoi osoitetiedoston muokkaamisella sekä neuvontakäyntien reitittämisellä ja aikatauluttamisella. Tämän jälkeen asukkaille lähetettiin tiedotekirje neuvontakäynnistä (liite 2). Asukkaalla oli mahdollisuus perua neuvontakäynti tai siirtää sitä hänelle paremmin sopivaan ajankohtaan. Mikäli asukas ei ollut paikalla neuvojan tullessa, jätettiin kiinteistölle lappu, jossa kerrottiin neuvojan käyneen ja tarjottiin vielä mahdollisuutta varata uusi neuvonta-aika. Uuden neuvonta-alueen alkaessa käynnistettiin myös muu tiedotus kuntapalaverissa sovitun tiedotussuunnitelman mukaisesti. Neuvontatyöstä pyrittiin kertomaan monipuolisesti mm. paikallislehdissä ja kuntien verkkosivuilla.

Neuvontakäynnin aluksi tutustuttiin kiinteistön nykyiseen jätevesijärjestelmään. Tiedot kirjattiin tietojenkeruulomakkeeseen (liite 3). Kiinteistöikäynnin havaintojen ja asukkaan kertoman perusteella arvioitiin nykyisen jätevesijärjestelmän riittävyttä asetuksen vaatimuksiin nähden. Tämän jälkeen annettiin ohjeita, miten jätevesijärjestelmän kanssa tulisi jatkossa toimia ja vastattiin asukkaan kysymyksiin. Neuvontakäynnistä jätettiin kiinteistölle kirjallinen arvio (liite 4). Lisäksi jätettiin tarpeen mukaan yleishyödyllisiä esitteitä ja ohjeita sekä tarvittaessa lista alueella toimivista jätevesijärjestelmien suunnittelijoista. Neuvontakäynneillä ei jaettu kaupallista materiaalia.

Neuvontakäynneillä asukailta kysyttiin, saako käynnin tiedot luovuttaa viranomaisille. Neuvontakäyntien jälkeen ko. kunnalle ja Hämeen ELY-keskukselle toimitettiin osoitelistat sekä toteutuneista että peruuntuneista käynneistä. Vesihuoltotiedot luovutettiin vain niiltä kiinteistöiltä, jotka antoivat siihen luvan.

Kuva 3.1. Yhteenveto KVVY:n käyttämästä kiinteistökohtaisen neuvontatyön toimintamallista.

3.2 Yhteenveto vuosien 2013-2015 neuvontatyöstä

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) teki jätevesineuvontatyötä Hämeessä seutukunnittain. Neuvontatyö aloitettiin vuonna 2013 Hämeenlinnan seudulta (Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala) ja sitä jatkettiin vuonna 2014 Forssan seudulla ja Lopella (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä ja Loppi). Vuonna 2015 neuvottiin Hausjärvellä, Hämeenkoskella, Kärkölässä, Padasjoella ja Riihimäellä.

Jätevesineuvontakäynnit suunnattiin kuntien osoittamille alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin asukkaille kirjeitse. Neuvontatyön rahoituspäätösten mukainen neuvontakäyntitavoite oli yhteensä 2600 käyntiä. Käyntiä tarjottiin 5081 kiinteistölle, joista 3163 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan. Neuvontakäyntien jakautuminen ja neuvontakäyntitavoitteen täytyminen kunnittain on koottu yhteenvetotaulukkoon (Kuva 3.2). Kartta neuvontakäyntien sijoittumisesta kuntiin löytyy liitteestä 1.

Kunta	Tarjottu	Toteutunut	Peruttu	Toteuma %	Tavoite	% tavoitteesta
Forssa	250	172	78	69	150	115
Hattula	244	164	80	67	100	164
Hausjärvi	736	373	363	51	380	98
Humppila	263	176	87	67	150	117
Hämeenkoski	342	189	153	55	120	158
Hämeenlinna	960	653	307	68	500	131
Janakkala	275	194	81	71	100	194
Jokioinen	345	209	136	61	200	105
Kärkölä	475	246	229	52	250	98
Loppi	484	323	161	67	200	162
Padasjoki	143	84	59	59	100	84
Riihimäki	92	55	37	60	50	110
Tammela	317	225	92	71	200	113
Ypäjä	155	100	55	65	100	100
	5081	3163	1918	63	2600	122

Kuva 3.2. Yhteenveto KVVY:n vuosina 2013-15 tekemistä jätevesineuvontakäynneistä kunnittain. Toteutuneiden neuvontakäyntien määrää on verrattu rahoituspäätösten mukaiseen käytitavoitteeseen.

Neuvontakäyntien toteumaprosentti vaihteli kunnittain 51-71 prosentin välillä ollen keskimäärin 63 prosenttia. Toteutumatta jääneistä käynneistä 48 prosentissa (927 kpl) tapauksista kiinteistöllä ei ollut ketään paikalla. 612 kiinteistöä perui neuvontakäynnin puhelimitse ja sai puhelun yhteydessä neuvontaa. Neuvontakäyntien toteuma pieneni selkeästi aiemmasta vuonna 2015. Tähän lienee vaikuttanut hallitusohjelman kirjaus jätevesisäädösten lieventämisestä tai mahdollisesti poistamisesta joiltain alueilta. Vuosittaiset käyntimäärät ja toteumat on tilastoituna alla olevassa taulukossa (Kuva 3.3).

Vuosi	Tarjottu	Toteutunut	Peruttu	Toteuma %
2015	1788	947	841	55
2014	1814	1205	609	66
2013	1479	1011	468	68
	5081	3163	1918	63

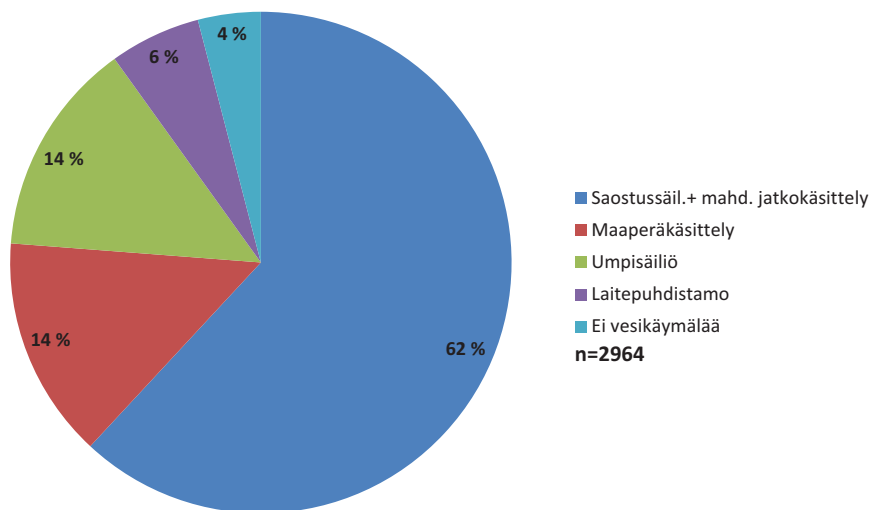
Kuva 3.3. Yhteenveto KVVY:n vuosina 2013-15 tekemistä jätevesineuvontakäynneistä vuosittain.

3.3 Yhteenveto kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä

Kiinteistökohtainen neuvontatyö suunnattiin vakituisesti asutuille kiinteistöille. Käydyistä kiinteistöistä 94 prosenttia (2964 kpl) olikin vakituisesti asuttuja. Vain kesäkäytössä oleville loma-asunnoille tehtiin 45 neuvontakäyntiä. Ympärivuotisesti käytettyjä loma-asuntoja käydyistä kiinteistöistä oli 4 prosenttia (117 kpl). Näistä kaksi kolmasosaa oli vesivessallisia ja muutenkin hyvin varusteltuja. Lopuissa oli käytössä kuivakäymälä, pääosin ulkokuusi, ja valtaosin kiinteistöt kuuluivat vähäisen vedenkäytön piiriin. Muita kiinteistöjä oli alle prosentti (36 kpl). Muiksi kiinteistöiksi kirjattiin esimerkiksi neuvontakäynnin aikaan asumattomat kiinteistöt ja erilaiset tuotantotilat.

Tämän raportin tarkasteluissa käsitellään vain vakituisia asuinkiinteistöjä, koska loma-asuntojen ja muiden kuin asuinkiinteistöjen käyntimäärät olivat niin pieniä, että niiden osalta tarkastelujen tekeminen ei ollut mielekäästä.

Yleisin jätevesijärjestelmä (62%) neuvotuilla kiinteistöillä oli pelkkiin saostussäiliöihin perustuva käsittely. Saostussäiliöiden perässä saattoi olla jonkinlainen imeytys, joka ei kuitenkaan vastannut nyky-muotoisia imeyttämöitä. Nykyvaatimusten mukaisia imeytys- ja suodatuskenttiä vessavesille oli 14 prosentilla kiinteistöistä ja laitepuhdistamoita 6 prosentilla kiinteistöistä. Umpisäiliö oli 14 prosentilla. 40 prosenttiin umpisäiliöistä johdettiin kiinteistön kaikki jätevedet. Vakituksista asunnoista 4 prosentilla ei ollut vesivessaa. 77 prosentilla vesivessattomista kiinteistöistä oli käytössä ulkokuussi ja kiinteistöt olivat pääasiassa vedenkäytöltään vähäisiä ja vaatimattomasti varusteltuja vaikka olivatkin vakituksessa asuinkäytössä. Vessavesijärjestelmien jakauma on esitetty alla olevassa kuvassa (Kuva 3.4).

Kuva 3.4. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset vessavesijärjestelmät. Kaaviossa on mukana kaikkien vesien yhteiskäsittelyjärjestelmät ja erillisviemäröidyistä järjestelmistä vessavesien osuus.

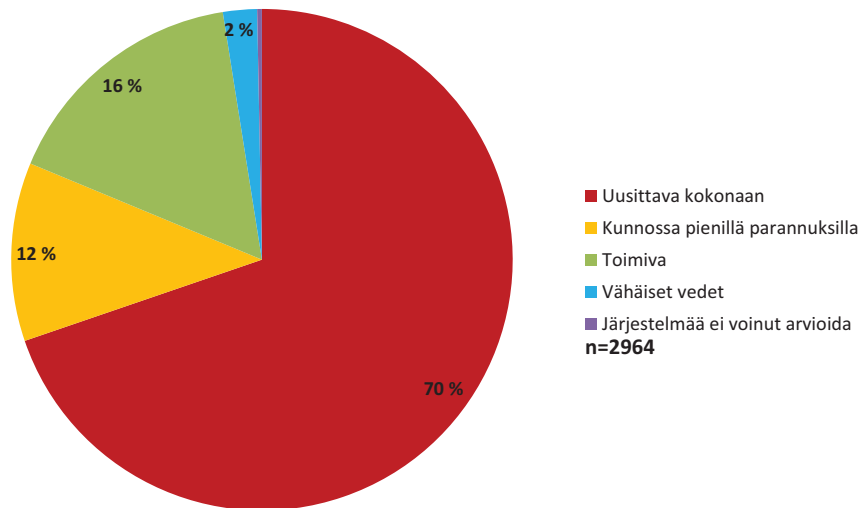
Vakituisten asuntojen vessavesijärjestelmistä 18 prosenttia oli rakennettu 2000-luvulla. 1990-luvulla oli rakennettu 18 prosenttia järjestelmistä ja 1980-luvulla 24 prosenttia. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia tai kiinteistöllä ei ollut käytössä ollenkaan vesivessaa. Neuvojat ovat kirjanneet järjestelmän vanhimman osan iän. Myöhemmin tehdyt remontit tai esimerkiksi kolmannen saostussäiliön lisääminen ei näy tilastossa.

Pelkästään pesuvesien puhdistukseen rakennettuja käsittelyjärjestelmiä oli 14 prosenttia. Lisäksi 64 kiinteistöllä pesuvesien määrä oli vähäinen ja ei talousjätevesiasetuksen mukaisesti vaadi käsittelyjärjestelmää. Yleisimmin pesuvedet käsiteltiin saostussäiliöissä (50%) tai maaperäkäsittelyssä (31%).

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin kolmiportaisen luokituksen avulla joko toimiviksi, pieniä kunnostustoimia vaativiksi tai kokonaan uusittaviksi. Lisäksi kirjattiin erikseen kiinteistöt, joiden vedenkäyttö on vähäistä ja kiinteistöt, jotka ovat ikävapautuksen piirissä. Ikävapautettujen kiinteistöjenkin jätevesijärjestelmä arvioitiin, jos asukas antoi siihen luvan. Luokittelukriteerit on listattu liit-

teessä 5. Arviointi perustuu jätevesijärjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun ja kiinteistönomistajan kertomaan.

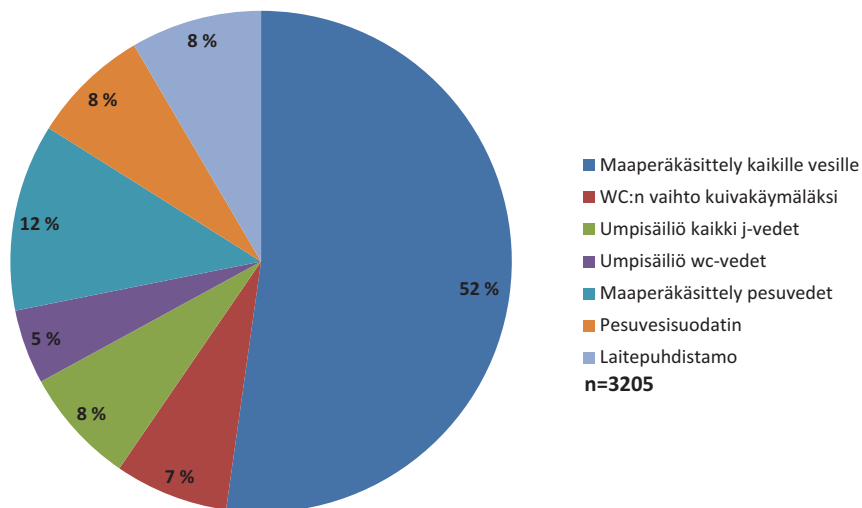
Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 70 prosenttia vakituisten asuntojen 2964 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii saneerausta (Kuva 3.5). 12 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 16 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 2 prosenttia arvioiduista järjestelmistä.

Kuva 3.5. Yhteenveto neuvojien arviosta vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta vuosien 2013-15 neuvontahankkeissa.

Neuvontakäynnillä neuvoja antoi arvion nykyisen jätevesijärjestelmän toimivuudesta ja tarvittaessa suosituksia parannustoimista. Suositellut toimenpiteet olivat sekä koko järjestelmän saneerausta koskevia että pieniä parannuksia nykyiseen järjestelmään.

Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista (Kuva 3.6). Laitepuhdistamoja suositeltiin 8 prosentille kiinteistöistä ja umpisäiliötä 13 prosentille kiinteistöistä. Pesuvesisuodatinta ehdotettiin 8 prosentissa tapauksista ja suosituksista 7 prosenttia koski vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Kuva 3.6. Neuvojen järjestelmäsuositukset jätevesijärjestelmän uusimistarpeessa oleville vakituisille asunnoille. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Kiinteistökäynneillä keskusteltiin järjestelmien uusimisen lisäksi järjestelmien hoito- ja huoltotoimista. Useimmiten jouduttiin huomauttamaan umpisäiliön ylitäytönhälyttimen puuttumisesta. Maaperäkäsittelyjärjestelmien yleisimmät puutteet liittyivät järjestelmän tuuletuksen tehostamiseen, säiliöiden kansien kuntoon ja kasvien poistamiseen kentän päältä tai läheisyydestä. Laitepuhdistamoiden osalta keskusteltiin säännöllisten hoitotoimien tarpeesta ja lietteen laskeutuvuuskokeen tarpeellisuudesta. Lisäksi keskusteltiin mm. käymäläjätteiden kompostoinnista.

4. YLEISEMMÄT TARKASTELUT

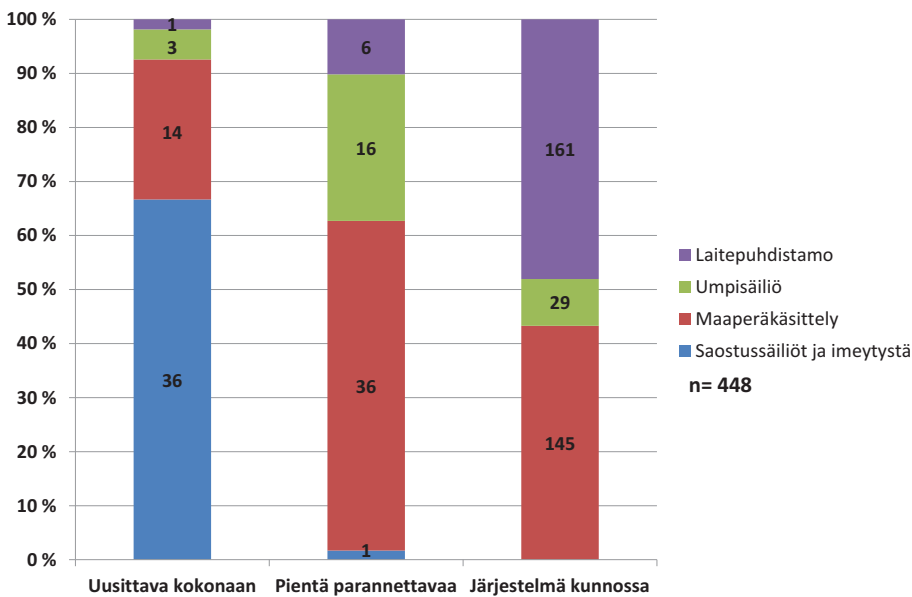
Neuvontatyön edetessä on noussut esiin erilaisia kysymyksiä, joihin ei ole aineiston pienuuden vuoksi ollut mahdollista seutukunnittaisia tarkasteluja tehtäessä vastata. Lisäksi Ympäristöministeriö asetti helmikuussa 2015 työryhmän pohtimaan hallitusohjelman kirjausten mukaisesti talousjätevesiasetuksen muutostarpeita. Työryhmän lokakuun lopussa julkaisema raportti nostaa esiin ns. herkkiä alueita, joiden ulkopuolella jätevesivaatimuksia voisi mahdollisesti lieventää. Tämän raportin erillistarkasteluissa pyritään neuvonta-aineiston ja neuvojen kokemuksen pohjalta vastaamaan muutamiiin esiin nousseisiin kysymyksiin ja erityisesti peilaamaan aineistoa ministeriön työryhmän raporttiin.

4.1 2000-luvulla rakennettujen järjestelmien toimivuus

Koko talousjätevesiasetuksen voimassaoloajan on käyty keskustelua erilaisten jätevesijärjestelmien toimivuudesta ja pohdittu, saavutetaanko järjestelmillä tavoiteltua ympäristökuormituksen vähentämistä. Hämeen neuvonta-aineistosta 18 prosenttia (448 kpl) sekaviemäröidyistä järjestelmistä (mustat ja harmaat vedet samaan järjestelmään) ja 26 prosenttia (109 kpl) erillisviiemäröidyistä jätevesijärjestelmistä (erillinen järjestelmä mustille ja harmaille vesille) oli rakennettu 2000-luvulla. Aineisto on

edelleen hyvin suppea laajojen tarkasteluiden tekemiseen, mutta antaa neuvojien kokemuksiin yhdistettynä osiittaa siitä, millaisia uudistetut järjestelmät ovat ja miten ne käytännössä vastaavat ympäristökuormituksen vähentämistavoitteisiin.

2000-luvulla rakennetuista kaikkien vesien käsittelyjärjestelmistä valtaosa oli maaperäkäsittelyjärjestelmiä, joista imeyttämöitä ja maasuodattamoita kumpiakin 22 prosenttia. Laitepuhdistamoita oli 38 prosenttia ja umpisäiliöitä kaikille vesille 11 prosenttia. Alla olevassa kuvassa on esitetty neuvojien arvio erityyppisten järjestelmien toimivuudesta (Kuva 4.1). Arviointi perustuu jätevesijärjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun ja kiinteistönomistajan kertomaan ja kertoo lähinnä puhdistamon rakenteellisesta kunnosta. Puhdistelun jäteveden laatua on neuvontakäynneillä mahdotonta arvioida.

Kuva 4.1. Neuvojien arvio 2000-luvulla rakennettujen jätevesijärjestelmien toimivuudesta kiinteistöillä, joissa kaikki jätevedet menevät samaan järjestelmään.

Kokonaan uusittavaksi arvioidut järjestelmät (12%) ovat valtaosin pelkkään saostussäiliökäsittelyyn perustuvia järjestelmiä. Syy pelkkien saostussäiliöiden käyttöön 2000-luvun jätevesienpuhdistusmenetelmänä ei kerätyistä tiedoista selviä, mutta valtaosin järjestelmät lienevät sellaisia, joissa vanha järjestelmä on mennyt tukkoon tai muuten rikkoontunut ja asukas on ainoastaan saneerannut järjestelmän samanlaiseksi kuin se oli aiemminkin. Joukossa on mukana myös järjestelmiä, joissa asukas kertoo tehneensä saostussäiliöiden perään imeytyksen, mutta kenttä ei rakenteellisesti vastaa nykyvaatimuksia.

Myös nykymuotoisissa maaperäkäsittelyissä on kokonaan uusimista tai ainakin pientä saneerausta vaativia. Usein oli nähtävissä, että järjestelmän suunnittelussa ja rakentamisessa oli puutteita, esimerkiksi kenttä oli liian pieni, tuuletusputket puuttuivat, jako- ja/tai kokoomakaivo puuttui tai kentän maa-ainekset tai putkikaadot eivät olleet ohjeiden mukaiset. Järjestelmien säännölliset hoitotoimet oli myös osalla kiinteistöistä laiminlyöty. Useimmin ongelmat havaittiin neuvontakäynneillä kentän padottamisena tai purkupaikan liettymisenä.

Umpisäiliöissä pieneksi parannustoimeksi on yleisimmin kirjattu ylitäytönhälyttimen puuttuminen. Laitepuhdistamoissa pienet parannustoimet liittyivät usein asukkaan toimintaan esimerkiksi kemikaalipumppu oli rikki tai säiliön epäiltiin vuotavan. Osalla laitepuhdistamoista oli huoltosopimus. Pääasiassa asukkaat olivat tyytyväisiä huoltosopimukseen, mutta oli myös havaittavissa, että huoltosopimus passivoi asukkaan omaa intoa järjestelmän tarkkailuun ja hoitamiseen.

75 prosenttia 2000-luvulla rakennetuista sekaviemäröintijärjestelmistä todettiin neuvontakäynneillä rakenteellisesti toimiviksi. Maaperäkäsittelyjärjestelmiä ja laitepuhdistamoita oli lähes sama määrä ja umpisäiliöitä vajaa 10 prosenttia. Myös toimivaksi arvioituissa kohteissa havaittiin hoito- ja huolto-toimien laiminlyömistä ja tietämättömyyttä tarvittavista toimista. Monessa kohteessa heräsi epäily, että puhdistuuko jätevesi riittävässä määrin ja jääkö puhdistamon käyttöikä suunniteltua lyhyemmäksi. Toisaalta asukkaat olivat itse usein tyytyväisiä puhdistamonsa toimintaan ja osalta löytyi myös käyttöpäiväkirja, johon tehdyt hoito- ja huoltotoimet oli kirjattu. Kaikki järjestelmän uusineet eivät olleet hakeneet uusimiselle lupaa kunnasta eikä puhdistamoista aina löytynyt suunnitelmapapereita.

Erillisviemäröidyillä kiinteistöillä, joiden jätevesijärjestelmä oli rakennettu 2000-luvulla, mustat jätevedet menivät pääsääntöisesti umpisäiliöön. Noin puolesta säiliöistä puuttui ylitäytönhälytin, mutta muuten umpisäiliöt on arvioitu toimiviksi. 2000-luvulla rakennetut pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmät ovat valtaosin toimivaksi arvioituja imeytyskenttiä (55%) ja maasuodattamoita (15%). 19 prosenttia järjestelmistä perustui pelkkään saostussäiliökäsittelyyn tai niiden perässä oli jonkinlainen imeytyskaivo tai –putkia.

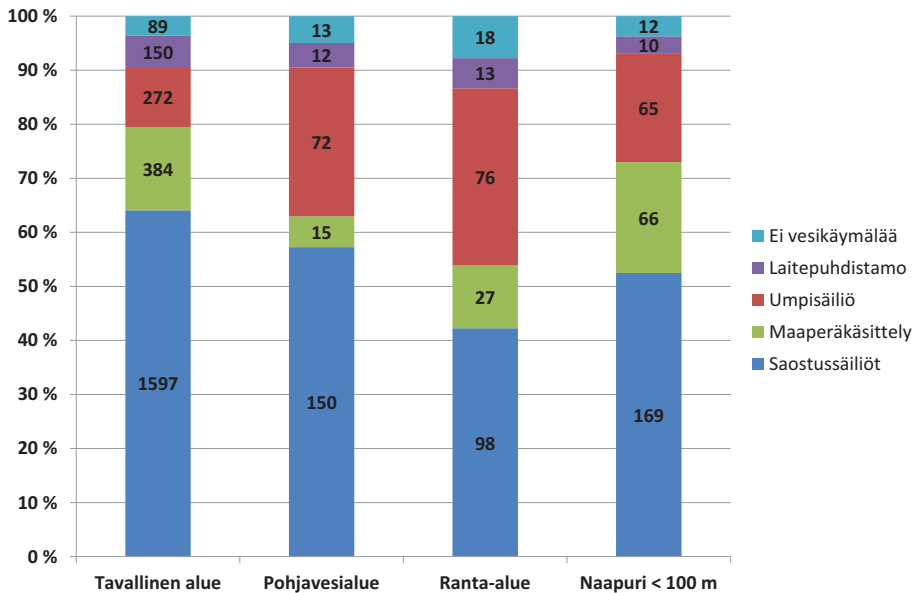
Hankkeissa kerätyn aineiston pohjalta vaikuttaa, että viime vuosina tehty saneeraus ei automaattisesti takaa järjestelmän hyvää toimivuutta. Joukosta löytyy esimerkkejä sekä erittäin hyvin hoidetuista järjestelmistä että täysin pieleen menneistä saneerauksista. Jatkossa tuleekin kiinnittää huomiota suunnittelun ja rakentamisen laatuun sekä motivoida asukkaita järjestelmien hoito- ja huoltotoimien tekemiseen.

4.2 Erityisalueiden jätevesijärjestelmät

Ympäristöministeriö asetti helmikuussa 2015 työryhmän pohtimaan hallitusohjelman kirjausten mukaisesti talousjätevesiasetuksen muutostarpeita. Työryhmän lokakuun lopussa julkaisema raportti nostaa esiin ns. herkkiä alueita, joiden ulkopuolella jätevesivaatimuksia voisi mahdollisesti lieventää. Neuvontakäynneillä kerätty aineisto ei ole paikkatietomuodossa, joten karttaan perustuvien etäisyystarkasteluiden tekeminen tästä aineistosta ei ole mahdollista. Neuvojat ovat kuitenkin käynneillä kirjanneet, sijaitseeko kiinteistö lähempänä kuin 100 metriä rannasta tai pohjavesialueella ja vuonna 2015 kirjattiin myös, jos kiinteistöllä oli naapuri alle 100 metrin etäisyydellä. Aineiston pohjalta on mahdollista verrata, poikkeavatko näillä erityisalueilla olevat jätevesijärjestelmät jotenkin ns. tavallisten alueiden jätevesijärjestelmistä. Neuvontahankkeiden aineisto on edelleen hyvin suppea laajojen tarkasteluiden tekemiseen ja erityisalueiden jätevesivaatimukset myös vaihtelevat paljon kunnittain ja alueittain.

Vuosien 2013-15 neuvonta-aineistossa vakituisista asunnoista pohjavesialueella sijaitsi yhdeksän prosenttia (262 kpl) kiinteistöistä ja ranta-alueella (alle 100 m rannasta) kahdeksan prosenttia (232 kpl) kiinteistöistä. Ympäristöministeriön työryhmän raportissa paikkatietopohjaisen tarkastelun poh-

jalta on todettu, että haja-asutusalueen kiinteistöistä seitsemän prosenttia sijaitsee pohjavesialueella ja 16 prosenttia kiinteistöistä 100 metrin rantavyöhykkeellä.

Kuva 4.2. Erilaisten jätevesijärjestelmien määrä pohjavesialueilla, 100 metrin rantavyöhykkeellä ja näiden ulkopuolisella alueella (ns. tavallinen alue). 22 kiinteistöä sijaitsee sekä pohjavesi- että ranta-alueella ja on mukana molemmissa. Etäisyys naapuriin on kirjattu vain vuoden 2015 neuvontakäynneillä (322 kiinteistöä).

Aineisto on suppea, mutta siitä on selkeästi havaittavissa eroa erityyppisten jätevesijärjestelmien määrässä eri alueilla (Kuva 4.2). Pääasiainen jätevesijärjestelmä kaikilla alueilla on pelkkään saostussäiliökäsittelyyn ja mahdolliseen puutteelliseen imeytykseen perustuva käsittely. Pohjavesi- ja erityisesti ranta-alueilla on kuitenkin havaittavissa selkeästi suurempi umpisäiliöiden osuus. Myös maaperäkäsittelyiden määrä on pohjavesialueilla selkeästi muita alueita pienempi. Pohjavesialueiden umpisäiliöistä 75 prosenttia on sellaisia, joihin menee kiinteistön kaikki jätevedet. Erillisviemäröidyissä järjestelmissä pesuvedet käsiteltiin pohjavesialueellakin valtaosin imeyttämällä maahan. Vain viidesosa pesuvesien käsittelyjärjestelmistä arvioitiin neuvontakäynneillä toimiviksi. Ranta-alueilla 36 prosenttia umpisäiliöistä on kaikille vesille ja loput erillisviemäröityjä. Pesuvedet käsiteltiin ranta-alueilla vastaavasti kuin pohjavesialueillakin pääosin imeyttämällä maahan. Toimivia pesuvesien käsittelyjärjestelmiä arvioitiin olevan 29 prosenttia. Neuvojat ovat kirjanneet kiinteistön sijainnin, mutta eivät jätevesijärjestelmän sijaintia. Osa pohjavesialueilla neuvotuista kiinteistöistä sijaitsee niin lähellä pohjavesialueen ulkorajausta, että jätevesijärjestelmä tai ainakin puhdistetut jätevedet on mahdollista johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Ranta-alueista ei ole kirjattu ylös, mitä erityisvaatimuksia alueella mahdollisesti on. Usein ranta-alueella on esimerkiksi kaavamääräys, joka edellyttää umpisäiliötä vessavesille.

Pohjavesialueiden jätevesijärjestelmistä 68 prosenttia ja ranta-alueiden jätevesijärjestelmistä 61 prosenttia arvioitiin neuvontakäynnillä kokonaan uusimista vaativiksi. Ns. tavallisella alueella kokonaan uusimista vaativiksi arvioituja järjestelmiä oli 71 prosenttia. Erityisalueiden järjestelmät olivat siis hieman paremmassa kunnossa, mutta uusimistarvetta on sielläkin paljon.

Neuvojen kokemuksen mukaan asukkaat eivät joko tienneet asuvansa erityisalueella tai ainakaan he eivät tienneet, että sillä olisi vaikutusta jätevesiratkaisun valintaan. Rannan läheisyys vaikutti pääasi-

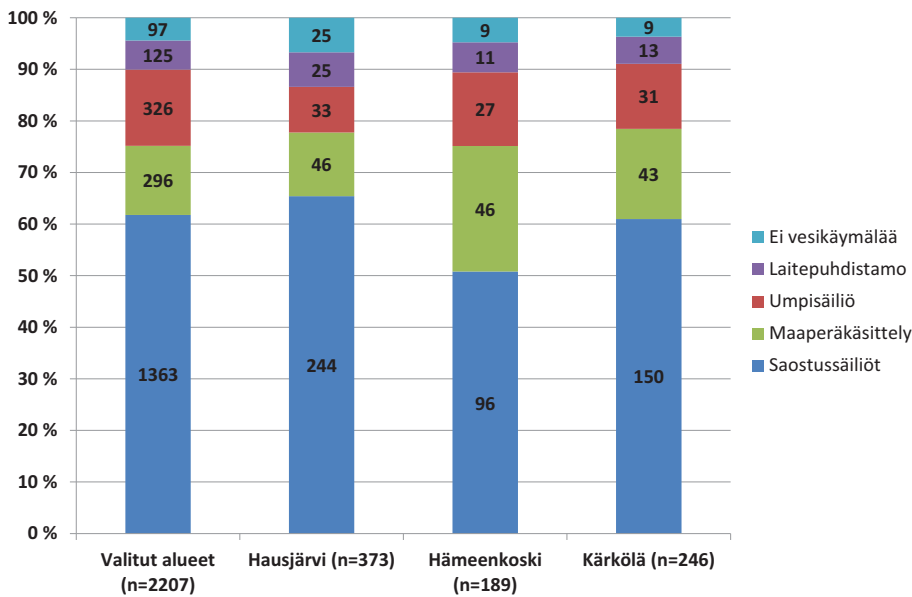
assa vain niillä kiinteistöillä, joiden tontti päättyi järveen. Pohjavesialueilla erityisvaatimukset olivat paremmin tiedossa, mutta sielläkään järjestelmät eivät olleet määräysten mukaisia. Kiinteistön sijaintipaikalla ei näyttänyt olevan vaikutusta asukkaan asenteisiin.

Vuonna 2015 kirjattiin neuvontakäynneillä ylös myös tieto, onko kiinteistöllä naapureita 100 metrin etäisyydellä. 37 prosentilla (322 kpl) kiinteistöistä näin oli. Ympäristöministeriön työryhmän raportissa vastaava luku on 26 prosenttia eli neuvontatyö näyttäisi painottuneen keskimääräistä tiheämmin asutuille alueille. Naapurin läheisyys ei näyttäisi juurikaan vaikuttavan jätevesijärjestelmän valintaan. Naapureiden yhteisiä käsittelyjärjestelmiä on myös neuvontakäynneillä tullut vastaan erittäin vähän. Pääosin ne ovat olleet sukulaisten keskenään tekemiä.

4.3 Alueellisten tietojen yleistettävyys

Kolmas usein esille noussut kysymys liittyy kerättyjen vesihuoltotietojen yleistettävyyteen. Neuvontatyötä on tehty kuntien valitsemilla alueilla ja lisäksi neuvonta on asukkaille vapaaehtoista, jolloin neuvontakäynnit eivät kohdistu kaikkiin alueen kiinteistöihin. Neuvontatyössä kerätyt tiedot antavat kuitenkin luotettavimman tiedon kiinteistöjen nykyisistä järjestelmistä ja tietoja käytetään usein kuvaamaan koko kunnan tai alueen jätevesijärjestelmien tilaa. Neuvontakäynnillä jätevesijärjestelmän tiedot ovat aina koulutetun neuvojan kirjaamia, kun sen sijaan esimerkiksi asukkaille suunnatuissa kyselyissä tiedot ovat asukkaan itse kirjaamia ja usein virheellisiä. Asukkaille eri järjestelmätyyppien nimitykset ja vaadittavat rakenteet eivät useinkaan ole selviä.

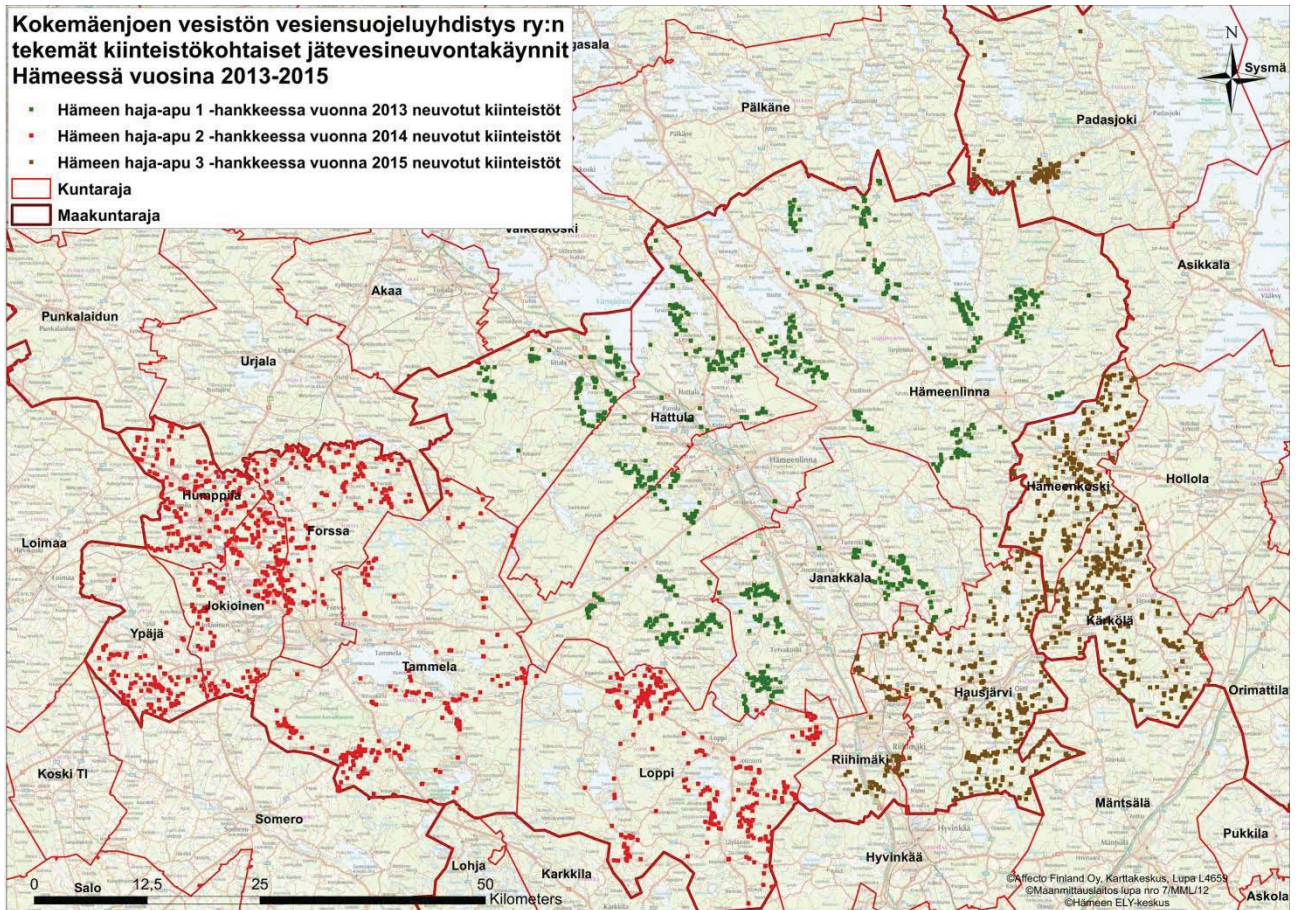
Vuoden 2015 neuvontatyössä oli poikkeuksellinen tilanne, kun mukana oli kolme naapurikuntaa, Hausjärvi, Hämeenkoski ja Kärkölä, joissa neuvontakäyntiä päästiin tarjoamaan kuntien osoitejärjestelmän tarkkuuden puitteissa kaikille viemäriverkostojen ulkopuolisille kiinteistöille. Tulee kuitenkin huomata, että vaikka neuvontakäyntiä on tarjottu kaikille, vain reilu puolet kiinteistöistä otti neuvontakäynnin vastaan. Perumisen syytä ei ole erikseen kirjattu ylös, mutta neuvojien tuntuma on, että jo uusittuja järjestelmiä on perutuissa käynneissä hieman enemmän kuin toteutuneissa käynneissä keskimäärin. Jo uusittu järjestelmä ei kuitenkaan ole yleisin käyntien perumisen syy.

Kuva 4.3. Erialaisten jätevesijärjestelmien määrä kolmessa naapurikunnassa, joissa neuvontakäyntiä on tarjottu lähes kaikille viemäriverkostojen ulkopuolella oleville kiinteistöille, verrattuna loppuun aineistoon, jossa neuvontakäynnit ovat kohdistuneet kuntien valitsemille alueille vain osaan kiinteistöistä.

Yllä olevassa kuvassa (Kuva 4.3) on verrattu kiinteistöjen käytössä olevien jätevesijärjestelmien määrää kolmessa kunnassa, joissa neuvontakäyntiä on tarjottu lähes kaikille viemäriverkostojen ulkopuolella oleville kiinteistöille, loppuun aineistoon, jossa neuvontakäynnit ovat kohdistuneet kuntien valitsemille alueille vain osaan kiinteistöistä. Kuvasta huomataan, että ainakin näiden kuntien osalta kuntien keskinäinen vaihtelu on suurempaa kuin ero keskimääräiseen aineistoon.

Yksittäisen kunnan osalta neuvontakäynneillä kerättyjen tietojen yleistäminen koko kunnan viemäriverkostojen ulkopuolellisen alueen tilannetta kuvaavaksi vaatii perehtymistä mukaan valikoituneiden alueiden erityisvaatimuksiin. Jo yksi iso erityisalue, esimerkiksi pohjavesi- tai rantayleiskaava-alue, riittää kunnan mittakaavassa heikentämään tietojen yleistettävyyssarvoa. Sen sijaan laajempia alueita, esimerkiksi koko maakuntaa, tarkasteltaessa kuntien välinen vaihtelu ja erityisalueiden merkitys taantuu ja tiedot antanevat moniin tarkoituksiin riittävän tarkan kuvan alueen jätevesijärjestelmien tilasta.

Tiedote

Etunimi Sukunimi
Lähiosoite
Postinumero Toimipaikka

Hyvä kiinteistönhaltija,

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) tekee jätevesineuvontaa asuinalueellanne. Jätevesineuvoja kiertää alueen vakituisesti asutuilla kiinteistöillä ja pyynnöstä myös kesämökeillä. Neuvoja arvioi, tarvitseeko kiinteistön nykyinen jätevesijärjestelmä kunnostusta ja kertoo mahdollisesti tarvittavista saneeraustoimista. Neuvoja opastaa myös uusien järjestelmien hoito- ja huoltotoimenpiteissä.

Neuvontatyö on valtion rahoittamaa ja asukkaille **vapaaehtoista** ja **maksutonta**. Neuvontatyön toteuttaja KVVY ry ei ole viranomainen ja käynnin tavoite on neuvonnallinen. Neuvonta-alueet ovat kunnan valitsemia ja osoitetiedot kuntien toimittamia. Kiinteistökäynnillä kerätyt vesihuoltotiedot luovutetaan viranomaisille vain kiinteistönomistajan luvalla.

Jätevesineuvoja tulee kiinteistölle Sakokaivontie 321, ti 15.5. klo 9-12 välillä

(käynti kestää vajaan tunnin)

Kiinteistökäynti edellyttää kiinteistönomistajan tai hänen edustajansa paikalla oloa. Neuvontakäyntiä varten on hyvä etsiä valmiiksi jätevesijärjestelmän selvityslomake. Voitte tarvittaessa täyttää myös kirjeen mukana lähetetyn selvityslomakkeen.

Mikäli ehdotettu ajankohta ei sovi, voitte varata uuden ajan neuvojalta. Jos neuvoja ei vastaa puhelimeen, hän on todennäköisesti neuvontakäynnillä. Jättäkää viesti vastaajaan yhteystiedoillanne tai lähettäkää tekstiviesti, niin neuvoja palaa asiaan vapauduttuaan.

Terveisin,

Jätevesineuvoja
Elli Osaaja
p. 050 5749 123

HUOM! Kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät ovat hyvin vakiintuneita ja lainsäädännön mahdollinen muuttaminen tuskin tuo uusia menetelmiä markkinoille. Neuvontakäynti tarjoaa hyvän mahdollisuuden arvioida nykyinen järjestelmä ja keskustella mahdollisista saneeraustarpeista puolueettoman asiantuntijan kanssa. Laitetaan yhdessä kotinurkat kuntoon!

Kiinteistökohtainen jätevesineuvontakäynti
Hanketiedot

Neuvoja: _____

Käyntipäivä: _____

Kunta: _____

Kiinteistön yhteystiedot

Kenen kanssa juteltu: _____

Katuosoite: _____

Postiosoite: _____

Kiinteistön jätevesijärjestelmä
Vessavesijärjestelmän rakentamivuosi:

- 2010-luku
- 2000-luku
- 1990-luku
- 1980-luku
- 1970-luku
- 1960-luku
- Vanhempi
- Ei järjestelmää
- Ei pysty arvioimaan

Käymäläjärjestelmä
Vesivessa

Mihin WC-vedet johdetaan

- Umpisäiliö
- Pelkät saostussäiliöt
- Saostussäiliöt + jokin muu
- Imeyttämö
- Maasuodattamo
- Laitepuhdistamo
- Ei vesikäymälää

Muista keskustella myös järjestelmän purkupaikasta asukkaankanssa
Kuivakäymälä

- Ulkokuuusi
- Sisäkuivakäymälä
- Ei kuivakäymälää

Kuivakäymälän toimivuus, tuotosten jatkokäsittely ja nesteiden johtaminen:

 _____
 _____
 _____

Varmista käymälätuotosten asianmukainen kompostointi sekä käymälän ilmanvaihto ja nesteiden käsittely
Kiinteistön jätevesijärjestelmä
Pesuvesijärjestelmän rakentamivuosi:

- 2010-luku
- 2000-luku
- 1990-luku
- 1980-luku
- 1970-luku
- 1960-luku
- Vanhempi
- Sama mustien vesien kanssa
- Ei järjestelmää
- Ei pysty arvioimaan

Pesuvesien käsittelyjärjestelmä
Asetuksen velvoittavan tason pesuvedet

Mihin pesuvedet johdetaan?

- Samaan vessavesien kanssa
- Umpisäiliö
- Pelkät saostussäiliöt
- Saostussäiliöt + jokin muu
- Yksinkertainen imeytys
- Pesuvesisuodatin
- Imeyttämö
- Maasuodattamo
- Laitepuhdistamo
- Ei järjestelmää
- Vähäiset vedet

Vähäiset vedet

Mihin jätevedet päätyvät?

- Ei järjestelmää
- Yksinkertainen imeytys
- Vesistöön
- Pesuvesisuodatin
- Sakosäiliö(t)
- Ei vähäisiä vesiä
- Samaan kiinteistön asetuksen mukaisten vesien kanssa

Säiliöiden tyhjennys

Kuinka usein tyhjentää säiliöt?

- Ei tyhjenetä
- Harvemmin kuin kerran vuodessa
- 1 krt/v
- 2 krt/v
- 3-5 krt/v
- 6 krt/v tai useammin

 Säiliöiden tyhjennys (*pelkät mustat tai mustat+harm. yhd.*)

- Peltolevitys
- Jätevedenpuhdistamo
- Omatoiminen tyhjennys
- Ei tiedä / Ei tyhjenetä / Jokin muu

 Säiliöiden tyhjennys (*harmaat*)

- Peltolevitys
- Jätevedenpuhdistamo
- Omatoiminen tyhjennys
- Ei tiedä / Ei tyhjenetä / Jokin muu
- Harmaat mustien kanssa samaan

Säiliöt tyhjentää: _____

Onko asukkaalle annettu kalkkistabilointiohje?

- Kyllä
- Ei
- Ei kesk./Ei tarv.

Kiinteistön perustiedot

Täyttyykö ikävapautuksen edellytykset:

-
- Kyllä
-
- Ei
-
- Ei selv.

Huomioi kiinteistön omistussuhteet
Kiinteistön sijaintitiedot

Etäisyys naapuriin alle 100 metriä:

-
- Kyllä
-
- Ei

Etäisyys rantaan alle 100 metriä:

-
- Kyllä
-
- Ei

Pohjavesialueella:

-
- Kyllä
-
- Ei

Muu erityisalue, mikä? _____

Kiinteistön käyttötiedot

Kiinteistön käyttötapa:

-
- Vakituisesti asuttu kiinteistö
-
-
- Vapaa-ajan asuminen
-
-
- Kesäasuminen
-
-
- Muu
-
- mikä _____

Montako henkilöä keskimäärin? _____ kpl

Talousvesi

Talousveden lähde:

-
- Rengaskaivo
-
-
- Porakaivo
-
-
- Lähde
-
-
- Osuuskunta
-
-
- Kunnan verkosto
-
-
- Järvi
-
-
- Tuodaan muualta

Vapaa-ajan asunnot ja kesämökkit
Selvitä:
-Kuinka paljon kiinteistöä käytetään vuodessa
-Onko tiskikonetta, pyykkikonetta, suihkua tai
lämminvivaraajaa (tilavuus?)
-Onko tulossa lisää vesikalusteita
Järjestelmän sijainti tontilla
Kerro asukkaalle, onko järjestelmän sijainti ok eli kannattaako uusi järjestelmä rakentaa samaan paikkaan
Jätevesidokumentit
Varmista, onko kiinteistöllä jätevesiselvitys, järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet ja kirjataanko hoitotimet käyttöpäiväkirjaan
Johtopäätökset jätevesijärjestelmästä

Mustat + harmaat samaan järjestelmään

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Erillisviemärinti
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida

Mustat erikseen

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Ei mustia vesiä / kaikki jv:t samaan järj.
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida

Harmaat erikseen

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Vähäiset vedet
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida
-
-
- Kaikki jätevedet samaan järjestelmään

Koska aikoo uusia?

-
- Ei uusimistarvetta
-
-
- Akuutti uusimistarve
-
-
- Siirtymäajan puitteissa
-
-
- Siirtymäajan päättymisen jälkeen
-
-
- Hakee lykkäystä
-
-
- Ikään perustuva lykkäys

Mitä suositeltu?

-
- Maaperäkäsittely kaikille jätevesille
-
-
- WC:n vaihto kuivakäymäläksi
-
-
- Umpisäiliö kaikille j-vesille
-
-
- Umpisäiliö vessavesille
-
-
- Maaperäkäsittely pesuvesille
-
-
- Pesuvesisuodatin
-
-
- Laitepuhdistamo
-
-
-
- Ei tarvetta toimille
-
-
-
- Fosforinpoiston tehostaminen
-
-
- Hälyttimen lisääminen umpisäiliöön
-
-
- Saostussäiliöiden kunnostus
-
-
- Huoltotoimenpiteitä

Lisätiedot:

Luvat

Saako kiinteistökäynnin tiedot luovuttaa kunnalle?

-
- Saa luovuttaa
-
- Vain yhteenveto

Neuvontakäynnillä tehty arvio kiinteistön jätevesijärjestelmästä

Arvion tehnyt jätevesineuvoja	Kiinteistökäynnin päivämäärä
-------------------------------	------------------------------

Kiinteistön osoite	Henkilö, jonka kanssa keskusteltu
--------------------	-----------------------------------

	Jätevesijärjestelmä ei täytä jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksia ja se on <u>uusittava 15.3.2018 mennessä</u> . Ennen kunnostustöiden aloittamista tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen ja kunnostustöiden laajuuden selvittämiseksi. Toimenpidelupaa vaativien muutostöiden suunnittelussa kannattaa käyttää asiantuntevaa suunnittelijaa.
	Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:
	Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa. Järjestelmää tulee tarkkailla ja huoltaa, jotta puhdistusteho pysyy yllä. Järjestelmän ikääntyessä tai kiinteistön käytön muuttuessa tulee järjestelmän toimivuus arvioida uudelleen.
	☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen eikä sitä koske jätevesiasetuksen (209/2011) puhdistusvaatimukset. Vedenkäytön tai varustetason muuttuessa tulee nykyisen järjestelmän riittävyttä tarkastella uudelleen.
	☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksista ympäristönsuojelulain (527/2014) ikävapautukseen perustuen.

Lisätiedot/ohjeet:

Arvio perustuu järjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun. Lopullinen järjestelmävalinta tehdään suunnitteluvaiheessa.

Lisätietoja jätevesiasioista:

xx kunnan ympäristösihteeri xx puh. xx

xx kunnan rakennustarkastaja xx puh. xx

Jätevesiosaajien yhteystietoja www.kvvy.fi/jatevesi →Osaajia

Viranomaistietoa jätevesistä www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Ohje jätevesijärjestelmän arvioinnin kriteereistä

	<p>Olemassa oleva järjestelmä vaatii suurempia kunnostus-/uusimistöitä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko jätevesijärjestelmän uusiminen - Vuotavan umpisäiliön uusiminen - Maaperäkäsittelykentän rakentaminen pesuvesille tai kaikille vesille
	<p>Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fosforinpoiston lisääminen - Ylitäytönhälytin umpisäiliöön - Saostussäiliöiden kunnostus, kansien uusiminen - Isompien routavaurioiden korjaaminen, tuuletuksen tehostaminen
	<p>Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laitepuhdistamo - Maaperäkäsittelykenttä, jossa tuuletusputket, oikeat maa-ainekset ja kenttä ei ole tukossa - Tiivis umpisäiliö (esim. tyhjennysväli on tasainen ja useamman kerran vuodessa) ja asianmukainen käsittely pesuvesille - Jos järjestelmä on rakennettu ilman lupaa, mainitaan lupatarve lisätietoihin
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen <ul style="list-style-type: none"> - Kantovesi (ei vesikalusteita) ja kuivakäymälä - Pesuvesi lämmitetään padassa, ei suihkua - Jos rajatapaus, onko vedenkäyttö vähäistä, rasti punaiseen ja lisätietoihin ohje, että täytyy varmistaa kunnan kanta ☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesisaneerauksesta ikävapautukseen perustuen <ul style="list-style-type: none"> - kiinteistöllä asuva (t) omistaja(t) on täyttänyt 68 vuotta 9.3.2011 mennessä. - Jos omistajista osa asuu muualla tai ovat nuorempia, ohjeistetaan lykkäyksen hakumahdollisuudesta ja kirjoitetaan lisätietoihin perustelut, miksi ei ole oikeutettu ikävapautukseen

Lisätiedot/ohjeet

Jos uusittava kokonaan (punainen):

- Ohjeistusta rakennushankkeen aloittamisesta (yhteydenotto kuntaan, suunnittelijan hankkiminen, toimenpidelupa/-ilmoitus)

Jos asetuksen mukainen järjestelmä (vihreä):

- Ohjeita hoito- ja huoltotoimista; tuuletusputkien korjaaminen (suojahattu puuttuu, putket vinossa, putki katkennut jne.), kasvien poisto kentän päältä/läheisyydestä
- Lietteen laskeutuvuuskokeen tekemisen ohjeistus ja purkupaikan seuranta

Vähäiset vesimäärät:

- Vaikka kyseessä on vain vähäiset vedet, jotain parannustarpeita voi olla. Ohjeet parannustoimista kirjoitetaan lisätietoihin.